

ליווי תלמיד או תלמידה שאיבדו קרוב מדרגה ראשונה; התייתמו או שכלו אח/ות

יתמות ושכול הם חוויות אובדן קשות בכל גיל. ההתמודדות מורכבת במיוחד עבור ילדים ובני נוער, הן בשל ההתמודדות הרגשית הקשה עם אובדן בגיל כה צעיר, והן משום שהיתמות והשכול משפיעים על כל תחום והיבט בחייהם. האובדן הקרוב מותיר חלל עמוק בלב התלמיד¹, מערער את תחושת הביטחון והיציבות, ודורש התמודדות רגשית מורכבת, ארוכה ורבת זירות עם כאב השכול ועם השלכותיו. להתאמת הליווי לתלמיד שהתייתם משני הוריו אנא קראו את התדריך: ליווי תלמיד שהתייתם משני הוריו.

תלמיד ששכל אח, אחות או שהתייתם זקוק למערכת תמיכה רציפה, משפחתית, חברתית וקהילתית. הנוכחות העקבית והמעשית של גורמי תמיכה מלווים היא חשובה לאין שיעור, מבחינה רגשית ותפקודית. בתוך כך, למערכת החינוך תפקיד חשוב ביותר במערך התמיכה בו. התלמיד זקוק לתמיכה, לליווי ולסיוע עקביים ורגישים לאורך כל שנות לימודיו במערכת החינוך. כבכל תחום מורכב, אופן הסיוע לו ולמשפחתו מחייב גמישות, רגישות, אמפתיה, שיתוף פעולה ובירור מתמשך של צורכי התלמיד והמשפחה.

בתכנון תהליך התמיכה בתלמיד שחווה שכול ואובדן חשוב להתייחס לגיל התלמיד, למיקומו ולקשריו במשפחה, לכוחותיו האישיים, למידת פגיעותו ורגישותו ולצרכים נוספים עימם הוא מתמודד (לימודיים, בריאותיים, חברתיים, רגשיים).

היערכות המסגרת החינוכית לפתיחת שנה בכל הקשור לתלמיד ששכל אח/ות או שהתייתם:

- מינוי או עדכון "גורם חינוכי מלווה" (איש קשר) שילווה את התלמיד והמשפחה.
- יצירת קשר אישי עם התלמיד ומשפחתו לשם העמקת ההיכרות. חשוב להביע אכפתיות והתעניינות בכל בני הבית ובמגוון תחומי החיים של התלמיד. חשוב להצהיר על זמינות ומוכנות לסייע.
- מפגש עדכון ותיאום ציפיות עם התלמיד ומשפחתו לבירור צרכים ותכנון ערוצי תקשורת, הקצאת משאבי תמיכה וחשיבה על פתרונות מסייעים.
- יידוע ועדכון הצוות החינוכי בדבר מצבו של התלמיד, ומתן כלים לליווי התלמיד והמשפחה.
- הקצאת משאבי תמיכה, סיוע לימודי וליווי התלמיד ומשפחתו.

ליווי התלמיד ומשפחתו לאורך השנה:

1. שמירה על רציפות הקשר בין "הגורם החינוכי המלווה" את התלמיד באופן קבוע ובהתאם לסדירותו שיקבעו מראש.
2. שמירה על רציפות הקשר עם המשפחה **לפחות** אחת לחודש.
3. מענה לצרכים לימודיים, חברתיים ורגשיים, על פי צורך.
4. בירור צרכים והתארגנות לפני כל חופשה ושמירה על קשר תוך כדי החופשה.
5. מתן תשומת לב ממוקדת לפעילויות חינוכיות ייחודיות (טיולים, אירועים, ימי זיכרון, אֶסְפּוֹת הורים וכדומה).

נראה כי רכיב מכריע שיכול לסייע לילד או לנער המתמודדים עם שכול מקרוב, הוא היחס והתמיכה המסורים והעקביים שיקבלו מהמבוגרים המשמעותיים שעוטפים אותם, ובכללם מהצוות החינוכי. תמיכה מקצועית ורגישה שמעניקים אנשי החינוך מתוקף תפקידם, ומעל לכל – מתוקף צו ליבם.

¹ המסמך מנוסח בלשון זכר אך מתייחס לשני המינים כאחד